

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

A. Κείμενο

« Εθελοντισμός και κοινωνική προσφορά»

Σε μια κοινωνία που καθημερινά διαπιστώνουμε ότι το ατομικό συμφέρον επικρατεί επί του συλλογικού, όπου το προσωπικό όφελος κυριαρχεί επί του κοινωνικού, ο εθελοντισμός έρχεται, για να προσδώσει στον ατομικισμό τη συλλογική και κοινωνική του διάσταση. Ο εθελοντισμός δίνει νόημα και περιεχόμενο σε πανανθρώπινες αξίες, λιγότερο ή περισσότερο ξεχασμένες, όπως είναι η κοινωνική αλληλεγγύη, η κοινωνική προσφορά, η αγάπη προς τον συνάνθρωπο. Αποτελεί μια επιμορφωτική λειτουργία, η οποία συνδυάζει «τον έρωτα του ερασιτέχνη, τη συνέπεια του επαγγελματία, την πειθαρχία του στρατιώτη και την ανιδιοτέλεια του ανώτερου ανθρώπου».

Το πεδίο δράσης του εθελοντισμού δεν είναι μόνο αυτό της κοινωνικής φροντίδας, αλλά πολύ μεγαλύτερο και ευρύτερο. Για παράδειγμα πολλές εκστρατείες για θέματα αναλφαβητισμού, εμβολιασμών, πρόληψης και ενημέρωσης στηρίχθηκαν και στηρίζονται στην εθελοντική εργασία και προσφορά. Παράλληλα, έχουν δημιουργηθεί πολλές εθελοντικές ομάδες που δραστηριοποιούνται για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος.

Ο εθελοντισμός έρχεται να συμπληρώσει τη δημόσια δραστηριότητα, όπως αυτή εκφράζεται και υλοποιείται σε όλους τους τομείς, αλλά και την ιδιωτική παρουσία, που παίρνει συχνά τη μορφή της φιλανθρωπίας και εκφράζεται σε ατομικό επίπεδο. Καμιά από τις δράσεις αυτές δεν είναι ανταγωνιστική με την άλλη. Βεβαίως, το κράτος έχει την κύρια ευθύνη να σηκώσει το βάρος σε όλα τα επίπεδα. Βεβαίως και θέλουμε και τιμούμε τη φιλανθρωπία, αλλά ο εθελοντισμός αποτελεί την υπέρτατη μορφή κοινωνικής δράσης και προσφοράς που οι σημερινές κοινωνίες πρέπει να αναζητούν και να αναδεικνύουν.

Αποτελεί τον πλέον κατάλληλο οδηγό, για να αλλάξουμε τη νοοτροπία της απαξίωσης των ιδεών. Στις μέρες μας το εθελοντικό κίνημα οφείλει να αποτελεί την υγιή αντίδραση και απάντηση της οργανωμένης κοινωνίας σε φαινόμενα αδράνειας και αποχής. Ο εθελοντισμός οφείλει να αναδεικνύεται ως ένας πυλώνας στον κοινωνικό βίο, ο οποίος περιλαμβάνει όλες τις ενεργές δυνάμεις και δράσεις που αφιερώνονται στην ανάληψη του πολύπλευρου κοινωνικού έργου που καλείται να επιτελέσει. Με αυτή την έννοια μπορεί ακόμα να χαρακτηριστεί ως μια νέα μορφή πολιτικής, που δίνει τη δυνατότητα της άμεσης συμμετοχής όλων των πολιτών, ανεξαρτήτως κοινωνικής τάξης και επαγγελματικής ιδιότητας.

Η ανάπτυξη του εθελοντικού κινήματος σήμερα είναι επιτακτική ανάγκη, και πρέπει να έχει την υποστήριξη από όλους μας, έτσι ώστε να μπορέσει να αποδείξει και να διευκολύνει τη θέληση, την προσφορά και την αγάπη του κάθε ατόμου που θα ενταχθεί σε αυτή την κινητοποίηση.

Κουκούλης Γεώργιος, Πρόεδρος Φιλανθρωπικού & Πολιτιστικού Συλλόγου Αμπελώνα «Η ΑΡΩΓΗ»

B. Παρατηρήσεις

- 1) Να αποδώσετε περιληπτικά το κείμενο (80- 100 λέξεις).

2) α) Να εντοπίσετε τον τρόπο ανάπτυξης της πρώτης παραγράφου του κειμένου και να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

β) Να εντοπίσετε τα δομικά στοιχεία της δεύτερης παραγράφου του κειμένου. (« Το πεδίο δράσηςπεριβάλλοντος »).

γ) Να εντοπίσετε τρεις (3) συνδετικές/ διαρθρωτικές λέξεις και να καθορίσετε τη σημασία τους.

δ) Να δώσετε ένα δικό σας τίτλο στο κείμενο.

3) α.) Να αναγνωρίσετε πλήρως τις δευτερεύουσες προτάσεις στα παρακάτω παραδείγματα (είδος, εισαγωγή, εξάρτηση, συντακτικός ρόλος).

i) Μου ζήτησε να σε ρωτήσω πότε θα του επιστρέψεις τα χρήματα.

ii) Αν κι είχε παιδιά, έμεινε στο τέλος μόνος .

iii) Πήγε να φέρει το βιβλίο του.

iv) Αφού της συμπεριφέρθηκαν με τέτοιο τρόπο, καλά έκανε το κορίτσι κι έφυγε.

β). Να αναγνωρίσετε πλήρως τις δευτερεύουσες αναφορικές προτάσεις.

i) Πέταξε τα ροδάκινα, που είχαν σαπίσει

ii) Όποιος δε συμφωνεί με την πρότασή μου, ας αποχωρήσει.

iii) Αφού άρπαξαν ό,τι βρήκαν μπροστά τους , εξαφανίστηκαν

iv) Πήγαινε όπου σε στείλουν.

4) α) Να γράψετε από ένα **συνώνυμο** για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου: φροντίδα , αδράνειας , περιλαμβάνει , συλλογική , επιτακτική .

β) Να γράψετε από ένα **αντώνυμο** για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου: ατομικισμό , αδράνειας , ενεργές , άμεσης, συμμετοχής.

γ) Να κάνετε προτάσεις με τις ποικίλες σημασίες των λέξεων : ρίζα - πηγή (δύο για το καθένα).

δ) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α' με αυτά της στήλης Β'.

Στήλη Α'

- 1.«Έχει αδυνατίσει τόσο πολύ που ο άνεμος θα τον ρίξει κάτω»
2. «Έτρεχε σαν τρελός , για να προλάβει τις δουλειές του.»
3. « Η γραμματική των Αρχαίων Ελληνικών δεν είναι δύσκολη»
4. «Διαβάζω Παπαδιαμάντη , γιατί μου αρέσει το ύφος του.»
5. «Τώρα με φώτισες με αυτά που μου είπες.»

Στήλη Β'

- α. παρομοίωση
- β. μετωνυμία
- γ. υπερβολή
- δ. ειρωνεία
- ε. συνεκδοχή
- στ. σχήμα λιτότητας

(Μονάδες: 0.5)

Γ. Παραγωγή λόγου

Με αφορμή τη φιλανθρωπική δράση του σχολείου σας , ως πρόεδρος του δεκαπενταμελούς συμβουλίου ,αναλαμβάνετε να εκφωνήσετε ένα λόγο. Αναφερθείτε στους λόγους για τους οποίους η εθελοντική προσφορά είναι περιορισμένη στις μέρες μας και προτείνετε τρόπους με τους οποίους μπορεί να καλλιεργηθεί στο σχολικό περιβάλλον.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ – Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

B 1) Ο συντάκτης, στο παρόν κείμενο, θίγει το θέμα του εθελοντισμού. Στη σύγχρονη κοινωνία με κύριο χαρακτηριστικό τον ατομικισμό, ο εθελοντισμός προβάλλεται ως φορέας συλλογικού πνεύματος και οικουμενικών ιδανικών. Βέβαια, ο εθελοντισμός δεν περιορίζεται σε θέματα κοινωνικού ενδιαφέροντος, αλλά επεκτείνεται. Πρόκειται για δράση που συνδέεται με την κρατική μέριμνα και την ιδιωτική πρωτοβουλία, αλλά υπερέχει αυτών. Παράλληλα, υπογραμμίζει ότι ο εθελοντισμός μάχεται την παθητικότητα, την αδιαφορία και αποτελεί μια νέα πολιτική πρόταση συλλογικής δράσης. Καταλήγει τονίζοντας ότι η διεύρυνση του εθελοντισμού με βασική προϋπόθεση τη συνδρομή όλων των ανθρώπων αποτελεί επιτακτικό αίτημα.

B2) α) Η πρώτη παράγραφος αναπτύσσεται με τη μέθοδο των παραδειγμάτων. Πιο συγκεκριμένα, χρησιμοποιούνται παραδείγματα

«όπως είναι η κοινωνική αλληλεγγύη, η κοινωνική προσφορά, η αγάπη προς τον συνάνθρωπο», με σκοπό να αποσαφηνίσει τις πανανθρώπινες αξίες. Λέξη – κλειδί είναι η συνδετική λέξη «όπως». Παράλληλα, ορίζεται η έννοια του εθελοντισμού(μέθοδος ορισμού): «Αποτελεί μια επιμορφωτική λειτουργία, η οποία συνδυάζει «τον έρωτα του ερασιτέχνη, τη συνέπεια του επαγγελματία, την πειθαρχία του στρατιώτη και την ανιδιοτέλεια του ανώτερου ανθρώπου». Είναι εμφανής κι η μέθοδος της αιτιολόγησης, καθώς αιτιολογείται η θεματική περίοδος της παραγράφου(γιατί ο εθελοντισμός προσδίδει στον ατομικισμό κοινωνική διάσταση) στις λεπτομέρειες- σχόλια (ο εθελοντισμός δίνει νόημα..... αποτελεί μια επιμορφωτική λειτουργία...)

β) Θεματική Περίοδος: «Το πεδίο δράσης του εθελοντισμού δεν είναι μόνο αυτό της κοινωνικής φροντίδας, αλλά πολύ μεγαλύτερο και ευρύτερο

Λεπτομέρειες- Σχόλια : « Για παράδειγμα.... Περιβάλλοντος »

Κατακλείδα : δεν υπάρχει.

γ) Συνδετικές λέξεις : ακόμα – προσθήκη, βεβαίως – επιβεβαίωση, για παράδειγμα- παράδειγμα, επεξήγηση, παράλληλα – προσθήκη

δ) «Το πνεύμα της προσφοράς» ή «Η αξία του εθελοντισμού»

«Ο πυλώνας της φιλανθρωπίας»

B 3) α) i) «να σε ρωτήσω» -Δευτερεύουσα ονοματική, βουλητική πρόταση, εισάγεται με το βουλητικό μόριο να, εξαρτάται από το ζήτησε, στο οποίο είναι αντικείμενο

«πότε θα του επιστρέψεις τα χρήματα» -δευτερεύουσα ονοματική, πλάγια ερωτηματική πρόταση (μερικής άγνοιας), εισάγεται με το επίρρημα πότε, εξαρτάται από το να ρωτήσω, στο οποίο είναι αντικείμενο.

ii) «**αν κι είχε παιδιά**» δευτερεύουσα επιρρηματική εναντιωματική πρόταση, εισάγεται με τον εναντιωματικό σύνδεσμο **αν κι** , λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός της εναντίωσης στο ρήμα της κύριας πρότασης

iii) «**να φέρει το βιβλίο του**» δευτερεύουσα επιρρηματική τελική πρόταση, εισάγεται με τον τελικό σύνδεσμο **να** , λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του σκοπού

iv) «**αφού της συμπεριφέρθηκαν με τέτοιο τρόπο**» - δευτερεύουσα επιρρηματική αιτιολογική πρόταση, εισάγεται με τον αιτιολογικό σύνδεσμο **αφού** και λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός αιτίας στο ρήμα της κύριας πρότασης .

β) i) «**που είχαν σαπίσει**» - δευτερεύουσα αναφορική επιθετική πρόταση , μη περιοριστική , εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία **που** και προσδιορίζει τη λέξη **ροδάκινα**

ii) «**όποιος δε συμφωνεί ...**» δευτερεύουσα ελεύθερη ονοματική πρόταση , εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία **όποιος** λειτουργεί ως υποκείμενο στο ρήμα της κύριας πρότασης

iii) «**ό,τι βρήκαν**» - δευτερεύουσα ελεύθερη, ονοματική ,αναφορική πρόταση , εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία **ο,τι** και λειτουργεί ως αντικείμενο **άρπαξαν**.

v) «**όπου σε στείλουν**» - δευτερεύουσα ελεύθερη επιρρηματική πρόταση , εισάγεται με το επίρρημα **όπου** , λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του τόπου .

B 4) Α) φροντίδας – μέριμνας /περιλαμβάνει- περικλείει / συλλογική- ομαδική επιτακτική- απαραίτητη, αναγκαία /αδράνειας – παθητικότητας , απραξίας

B) αδράνειας –δράσης/ συμμετοχής – αποχής/ άμεσης – έμμεσης ατομικισμός - αλτρουισμός , φιλανθρωπία / ενεργές- παθητικές.

Γ) i) Η **ρίζα** είναι το όργανο του φυτού που βρίσκεται, συνήθως, στο χώμα κάτω από την γη, αν και υπάρχουν φυτά με υπέργειες ρίζες.

ii)Αυτή η παράδοση έχει τις **ρίζες** της στον 12ο αιώνα.

iii)Το αρχικό τμήμα γραφ-, που απ' αυτό παράγονται με ποικίλους μορφολογικούς κανόνες όλες οι λέξεις της ομάδας αυτής, λέγεται **ρίζα**

iv) Μια συνάρτηση μπορεί να μην έχει καμία **ρίζα**

i)Η διατριβή δεν είναι αξιόπιστη, γιατί ο συγγραφέας δεν αναφέρει τις πηγές του.

ii)Ήπιαμε όλοι από το γάργαρο νερό της πηγής .

iii)Το φυσικό περιβάλλον αποτελεί πηγή γαλήνης και έμπνευσης .

Δ) 1- γ , 2- α , 3- στ , 4- β , 5- δ

Γ. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ

Το κείμενο θα έχει τη **μορφή ομιλίας**. Οι μαθητές πρέπει να ξεκινήσουν με προσφώνηση (**Αγαπητό κοινό,/Κυρίες και κύριοι/ Αγαπητοί συμμαθητές**) και στο τέλος να ευχαριστήσουν το ακροατήριο (**Σας ευχαριστώ για το χρόνο και την προσοχή σας**). Μπορούν να χρησιμοποιήσουν και τα τρία ρηματικά πρόσωπα (καλό θα ήταν οι μαθητές να χρησιμοποιήσουν **α'** **ενικό-πληθυντικό** και **β'** **πληθυντικό πρόσωπο**, που χαρίζουν αμεσότητα και ζωντάνια)

Πρόλογος

Κύριες και κύριοι,
Αγαπητοί συμμαθητές

Ο εθελοντισμός αποτελεί πυλώνα μιας κοινωνίας η οποία χαρακτηρίζεται από ευαισθησία, αγάπη, ενδιαφέρον, φροντίδα για το συνάνθρωπο και τα προβλήματά του. Στη σύγχρονη κοινωνία της οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής κρίσης, η εθελοντική δράση αποτελεί αναπόδραστη αναγκαιότητα. Ωστόσο, η αλληλεγγύη και γενικότερα η ανιδιοτελής προσφορά δε βρίσκουν τη δέουσα απήχηση, γεγονός που μας προβληματίζει και μας οδηγεί στην αναζήτηση των λόγων διαμόρφωσης της αδιάφορης στάσης των ανθρώπων.

Κυρίως θέμα -Α' ζητούμενο (αίτια περιορισμού εθελοντικής δράσης)

- Κρίση ηθικών αρχών κι αξιών – εκλείπουν αξίες, όπως η ανιδιοτέλεια, η προσφορά, ο σεβασμός, η αλληλεγγύη και κυριαρχούν ο υλικός ευδαιμονισμός, το ατομικό συμφέρον, ο εγωισμός, ο αδυσώπητος ανταγωνισμός
- Η δυσαρέσκεια των πολιτών προς την επίσημη πολιτεία, επειδή τη θεωρούν αδιάφορη και αναποτελεσματική για τα προβλήματα τους. Η αρνητική αυτή διάθεση τους και η απαξίωση των πολιτικών εκπροσώπων δημιουργεί εχθρικούς και αδιάφορους για την πολιτεία πολίτες.
- Η οικονομική κρίση- ανεργία δυσχεραίνει τη ζωή των ανθρώπων, οι οποίοι με δυσκολία αντεπεξέρχονται στις οικονομικές τους υποχρεώσεις και πολλές φορές αναγκάζονται να περιορίσουν πάγια έξοδα.
- Τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης έχουν περιορίσει στο ελάχιστο την προβολή μηνυμάτων για κοινωνική αλληλεγγύη και ασχολούνται σχεδόν κατ' αποκλειστικότητα με την παρουσίαση λανθασμένων προτύπων και την προώθηση του καταναλωτικού πνεύματος, που έχει δώσει στους περισσότερους την εσφαλμένη εντύπωση ότι η ευτυχία πηγάζει από την απόκτηση υλικών αγαθών. Με τον τρόπο αυτό ατονεί η διάθεση για αλτρουισμό και φιλανθρωπία και ενισχύεται ο εγωκεντρισμός.
- Η αδράνεια της οικογένειας απέναντι σε μείζονα ζητήματα της κοινωνίας θα έχει ως κατάληξη και το παιδί μεγαλώνοντας να επιδείξει την ίδια παθητικότητα – έλλειψη διαλόγου για θέματα κοινωνικού ενδιαφέροντος
- Οι αυξημένες υποχρεώσεις- γρήγοροι ρυθμοί ζωής οδηγούν στην υπερεργασία για την κάλυψη των αναγκών, που με τη σειρά της οδηγεί στην έλλειψη ελεύθερου χρόνου, την απουσία ανθρώπινων σχέσεων και την αδιαφορία.
- Η έξαρση των φαινομένων κοινωνικής παθογένειας – ξενοφοβία- ρατσισμός αυξάνει την έλλειψη εμπιστοσύνης και τις φοβίες και οδηγεί τον άνθρωπο στη μοναξιά και την αδιαφορία

- Τεχνοκρατικός προσανατολισμός της εκπαίδευσης: παραγκωνισμός ανθρωπιστικής αποστολής σχολείου, βαθμοθηρία, ανταγωνισμός, χρησιμοθηρική προσέγγιση της γνώσης, έμφαση στην παραγωγή καταρτισμένων τεχνοκρατών και αποδοτικών στελεχών του παραγωγικού συστήματος όχι όμως ανθρώπων με ήθος, ευαισθησίες, αρχές κι ιδανικά (σεβασμός, αλληλεγγύη, αγάπη)

Κυρίως θέμα- Β' ζητούμενο (Συμβολή του σχολείου)

ΠΟΙΚΙΛΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ που βοηθούν το μαθητή να κοινωνικοποιηθεί, να αναπτύξει κοινωνική συνείδηση, κοινωνική ευαισθησία, ενδιαφέρον για τα προβλήματα της κοινωνίας.

- Το σχολείο οφείλει να προσφέρει ανθρωπιστική παιδεία, ώστε να διαμορφώνει προσωπικότητες που να εμφορούνται από ηθικές αξίες και ανθρωπιστικά ιδεώδη.
- Οι εκπαιδευτικοί οφείλουν να αποτελούν πρότυπο εθελοντικής προσφοράς και δράσης, να δίνουν το παράδειγμα στους μαθητές τους μέσα από τη δική τους συμμετοχή σε κοινωφελείς δραστηριότητες.
- Ορθότερη ενημέρωση για τα οφέλη που θα προκύψουν από τον εθελοντισμό τόσο για το ίδιο το άτομο όσο και για την κοινωνία.
- Συνεργασία της σχολικής κοινότητας με ΜΚΟ, δράσεις φιλανθρωπίας, συνεισφοράς, εξοικείωση με τη δράση ανθρωπιστικών οργανώσεων
- Περιβαλλοντικά προγράμματα: εκδρομές, εξορμήσεις στη φύση, οικολογική δράση (πχ. Συμμετοχή σχολείων σε περιβαλλοντικές δράσεις, όπως εκστρατείες δενδροφύτευσης, αναδάσωσης, περιβαλλοντικά προγράμματα του Υπουργείου)
- Προβολή υγιών προτύπων από τα σχολεία, ατόμων που ξεχωρίζουν για την εθελοντική τους δράση, επισκέψεις στα σχολεία όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης προσωπικοτήτων – εθελοντών, πολλές από τις οποίες αποτελούν πρότυπα της μαθητικής κοινότητας.
- Έκδοση σχολικής εφημερίδας (έντυπης ή ηλεκτρονικής) όπου θα καταγράφονται διάφορα προβλήματα που ανακύπτουν σε επίπεδο σχολικής κοινωνίας ή τοπικής (Δήμου – Κοινότητας) με σκοπό τον προβληματισμό και τη δράση των μαθητικών κοινοτήτων.

Επίλογος

Ολοκληρώνοντας, καθίσταται σαφές ότι ο εθελοντισμός δεν αποτελεί ευκαιριακή απασχόληση. Είναι κατάθεση ψυχής, προσφορά και αγνή αγάπη προς το συνάνθρωπο, ο οποίος δοκιμάζεται καθημερινά από τα προβλήματα. Μπορούμε να υπερπηδήσουμε τα εμπόδια και να προσφέρουμε αληθινή βοήθεια προς τον πλησίον μας, με σύμμαχο το σχολείο μας. Δεν είναι απλώς απαίτηση των καιρών, αλλά προσωπική ευθύνη.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας